

N°. 38.

Birmdeenä 16. (28.) September

1868.

Kahditajs.

Ceßschemmes sinnaß. No Rihgas: general-gubernators aisreisjois, — Kurf. gubernators ezeltis — gud. wald. sinna paher atleegtu loßjeschannu. No Nehwales: aisleegis des wehleschanas us Kaukasu eet. No Pehterburgas: Dabnu lehnineene aisreisjois, — Kreemu semneeku mahnu-tizziba fehras laifa, — Ceelstis Aleksj Aleksandr. reiso apahrt, — Dr. Frommann.

Ahrsemmes sinnaß. No Bahjsemmes: Prubschu lehnina reisofchana. No Parißes: to Rumanijas wehstneeks atterjis us Turetu puchosbu. No Konstantinopoles: sultanam raises darra Amerikas admiralis Baraguis. No Portugales: paher naudas truhlumu.

Zittas jaunass sinnaß. No Saratowas: paher baggatu plauschannu. Zannafahs sinnaß.

Weens Latweers. Ulmann bistapa: kreistigas dseefmas. Sinna. Andeles-sinnaß.

Feelikkimä. Prinziß wai kalleja-jellis? Laupitaji. Berlines teefas preeßschä. Ceelischana.

Ceßschemmes sinnaß.

No Rihgas. Mußfu augstizeenigß Widsemmes, Kurfsemmes un Iggannu semmes general-gubernators, general-adjutants Albedinski 6tä September pa dselßu-zelku aisreisjoja us Pehterburgu.

— Pehz augsta Keisera pawehleschanas no 21ma August ir tas Pehterburgas wize-gubernators, ihstiens stahtsrahts Lilienfeld wißsaugstakt ezeltis par Kurfsemmes gubernatori.

Wehl no Rihgas. Widß. gubernijas awißeß laßfam schahdu sinnaß: Sau reisu reisahm walßts eelßchigu buhßchannu ministertjai gan zaur driffeteem raksteem, gan arri zittadi tizzis sinnaßs, ka neween pilßsehtas, bet arri zeemöß us semmeßm laudis turroht isloßseschannas preeßsch daschadahm leetahm, itt ka lotterijas, bes kahdas palauschannas no waldischannas pusses un täpat arri spehlejoht zaur liffumeem aisleegtas spehles, ka fortuna-spehli, rakßts- woi ehrg-

lis re., un tas noteekoht beest ween. Daudsreis tahdi, kas tahdas isloßseschannas woi spehles isrißhojoht, darroht wiltibu, zaur to ihpawehi semmju laudis teekoht apmahnuti. — Tadeht pehz walßts eelßchigu buhßchannu ministera pawehleschannas, kas laßfama taf awißeß „Seemeta poste“ no 27ta Juni f. g. Widsemmes gubernijas waldischana zaur feßeem raksteem wißfahm polizeija-teefahm usdohd, feho eeraddumu wehra nemt un us to raubsiht, ka tahda nebußschana, fur to nomanna, teel isrißzinata ar teefas spehli.

No Nehwales. Us gubernatora pawehleschannu tejenes gubernijas awißeß darra sinnaßu, ka no daschahm walßts daktahm pee waldischannas luhgßchannas eesuhittas no laudihm, kas luhßsahß, lai teem wehloht Kaukasus daktä, Stamropoles gubernija us dsihwi nomestees un waldischana nebuht newarroht wißfas tahß luhgßchannas peenemt un paklaßsiht. Us walßts eelßchigu buhßchannu ministera pawehleschannu, gubernijas walddineeks wißfahm tejenes teefahm peefohdina, teem eedsihwotajeem Iggannu semme, kas dahrosiðbas woi zitta kahda eemefla deht, grißß no fawa pagasta aiseet, darriht sinnaßu: 1) ka, ja keiserikla augstiba, tas Kaukasus paher-walditajs peenemtü tahß luhgßchannas, ar to wißsch pehz dsihwes weetas tizzis luhgßts, tad luhßsejeem wißnu paschu teefas to ka peenahlahß sinnaßu darrihtß un tadeht neweenam naw brihw, ihpawehi wehl ar feewu un behrneem, fawu dsihwes weetu atßkapt, kad tam teefas naw sinnaßu darrijußchas, fur un us kahdu wißst wißsch warr us jaunü dsihwi nomestees. 2) Teefas newarr pakaut un arri nepapalauß, ka fehejenes laudis — wehl nesinnadami, woi un fur tee tilßchoht usnemti us dsihwi, — fa-

was taggadejas dshwes weetas atstah un wiffi tee, kas nesinnadami, woi kur zittu dshwes-weetu dab-buhs un woi augstais frohnis teem labdu palidhsibu preefsch eedshwes sneegs, tomehr weeglä prahâ fawu mantu pahrdohd, wiffi tee paschi buhs wainigi, ka zaur to fewim truhkumu un behdas fataisfhs. — Urri Widsemmes gubernijas waldischana scho sinu zaur gubernijas awiseom pasluddina Widsemmes eedshwotajeem.

No Pehterburgas. Pehterburgas awises pa-fluddina, ka angsta Dahnu kehneene lihds ar prin-zessi Thira Zschâ September no Pehtera pils ais-reisjuse un us Kopenhagen atpaffat braukuse.

No Pehterburgas. Pahr to Sibirijas mehri, kas schinni waffarâ daschâs Kreewu walts daktâs plohstjees, awises stabsta daschadas sinas, un is-rahda, ka daschâs weetas zaur kauschu mahnu-tizzibu ween waldischana to fehrigu neta newarrejuse ais-fargah, jo laudis naw labbas pamahzischanas flau-fijuschi. Dlonzes gubernija kahdam kalejam zaur to fehrigu nokritta firgs. Jebfchu gan polizeja stipri bij aisleeguse tahda sprahguscha lohpa maitu aistift, jebfchu arri kalejs labbi deesgan sinajaja, kas zaur to warr zeltees, tomehr winsch laut to no ta sprahguscha lohpa gribbeja glahbt un tadeht tam no-plehfa tohs tshetrus pakawus. Rahdas stundas wehlat pee kaleja parahdijahs tahs fehrigas sihmes un nahlamâ nakti nelaimigais ar leelahm mohlahm nomirra. Zittam semneekam tanni paschâ fehrigâ nosprahga weenigais firgs. Behdigs winsch pakritta us ta nosprahguscha firga, to stuhpstija un rauda-dams no ta schlihrabs. Bet pehz mas stundahm arri winsch pats nomirra un nelidhseja wairs nelah-das sahles. Zittâ zeemâ Balachninas kreise arri ta fehriga parahdijahs. Laudis nedewa wis sinu ap-rinka dattereem, bet aizinaja labdu hurri no zitta zeema. Tas nu pehz sawas wihses daschadi isehr-mojahs ar teem lohpeem, litka wiffus lohpus fa-dsicht zeema widdû, kaisija us zetta pelnus no funna, to dshwu fadedsinajuschi, tad wissaplahrt zeemam sprauda stabbinus no jauneem ohfcha lohkeem un pawehleja, lai katris semneeks berroht weenu mah-zinu fahls un katris lai leijscht spanni uhdens kahdâ tohweri, ar to pehzat tohs lohpus dsirdiht. Kad burris, kas dahwanas papilnam dabbuja, bij ais-gahjis, tad fehriga jo stipraki bij isplattusehs zaur to, ka te wiffi lohpi tapat wesseli kâ flimmi bij fa-dsicht lohpa un gandrihs wiffi ta zeema lohpi is-kritta. Sehriga eet wairumâ wisswairaf zaur to, ka laudis lohpu ahrstehm un wesselibas polizejai ne-klausa un tadeht teefahm leelu leelais puhlasch ar teem, kamehr dabu pufslidhs pee paklausbas pee-speest. Tè nu muhsu mahnu-tizzigee gan warr pree-zatees, ka winneem raddi un brahlischi arri atroh-dahs pee zittahm tautahm un zittâs puffed. Par peelittumu tè wehl stabstifam, kas nesenn notizzis Dinaburgas kreise. Muischneeka Schrödera meschâ

usgabja pee lohka palahrtu ta semneeka Pehtera Ostrowski — no Swanowa zeema — lihki. Ta ap-rinku pristaws, kam to leetu wajadseja ismelleht, pa-wehleja teem semneekem, kas no aplahrtanes bij fa-frehjuschi stattitees, to lihki nonemt, bedrè eelikt un ar dehteem apsegt, jo wehl doktereem wajagohht to lihki apflattihht. Tifko pristaws bij aigahjis. tad semneeki pehz pawehleschanas to lihki gan nonehma, bet wianam galwu nozirra un to lihds ar to rumpji apraffa. Kad nu tohs tadeht pee atbildschanas fauja, tad tee aishildinajahs tà: Ostrowskis effohht negudrâ prahâ pats pakahrees un tadeht winna eh-nai wajagohht par spohku aplahrt staigahht un zitteem rahditees. Lai nu winnu seewahm un behrneem, to tahds spohks ihpafchi beedejohht, neubtu aplam jabaidahs, tad tee newarrejuschi zittadi darriht, ka tam lihkim galwu nozirst, lai tas wairs newarretu spohkotees. — Ak fohlas, fohlas, fohlas! tahs ween warr tahdu aplamibu isnihzinahht.

No Pehterburgas. Muhsu angsta Keisera dehs, Leelfirsts Aleksej Aleksandrowitsch, kâ jau sin-nam, taggad ar karrâ-kuggu eskadri reiso aplahrt pa fweeschahm semneem. Naw fenn, ka winsch bij Kostantinopelè, taggad atkal bij Alschihre, Franzijas walstè Afrikas pafauls daktâ. Awises stabsta pahr to leelisku gohdu, kas Alschihre Leelfirstam parahdihht. Turrenes gubernators muhsu Leelfirstam un tam pat-labban no Franzijas ar sawu eskadri atnahfuscham Franzijas admiralim fataisjis leelus gohda-fwehtkus 30tâ Juli (11. Aug.). Diwi deenas wehlat fweh-tijuschi Napoleona wahra-deenu. Wiffa pilssehta bijuse skaisi puschkota un Franzuschu tilpat kâ arri Kreewu kuggi ar sawahm flaggahm gresnojusees. Tai deenâ tahds bruanu-kuggis bijis par balles-nammu eerichtehts, kur augsteem weeseem faerjohht ar leelgabbaleem schauts un us zitteem kuggeem karrâ-spehles turretas. Schinni ballè muhsu Leelfirstam bijuse ta augstaka gohda-weeta. Zittâ deenâ atkal Leelfirsts us sawa gohdam skaisi gresnota kugga gubernatoru un zittus augstus lungus weefibâs lih-dsis, tè wesselibas djehruschi tapat muhsu augstam Keiseram, kâ arri Franzijas keiseram un katru reis 21 reis ar leelgabbaleem schauts ic. Taggad Leelfirsts ar saweem kuggeem aisreisojis pahr Atlantijas juhru us Seemet-Ameriku, kur Amerikaneeschi jau itt lihgsmi sawu angstu weesi gaida un fataisfahs to ar leelu gohdu usnemt.

Wehl no Pehterburgas. Konsistorialrahts Dr. Frommann irr eezelts par Pehterburgas aprinka general-superdentu un par wizepresidenti pee Pehter-burgas ewangeliskas luteriskas basnijas teefas.

Ahrsemmes sinas.

No Wahsemmes. Pruhfchu kehnijsch schin-nis deenâs reiso pa sawahm jaunahm walts dak-lahm, ihpafchi pa tahm, kas no Dahnu kehniina walts nonemtas. Wiffâ zetta laudis ar flannu

gawilleſchanu tehninu fanehmufchi. Kieles pilsſehtä tehninſch us laufchu apfweizinaſchanahm atbildeams turrejis runnas, ar furrähm iſrahdijs, lä ſchinnä laifä pa ſchähm ſemmehm klahjees, pirms tahs taggadeju meeru panahufſchas. Wiſch teizis: „Zil daudſ fajulſchanas mums bij japahrdſihwo, tahdas pafauls breeſmas nebij jaredſ, pirms ſchinnä meera ohſtä warrejam tiſt, ſur tä weens ohtru taggad warram apfweizinaht. Mums taggad irr weens pahrewehrtiſchanas laifs un mums japanes wiſs taſ, kaſ pee tahdas buhſchanas mehdi notift. Mums taggad peenahfahs weenu ſemmi, kam jau ſawi gruntingi eeraddumi, leelakai Bruhſchu walſtei tä peebedroht, ka tee par labbeem un teizameem atſihtu Bruhſchu liſkumi wiinnai par labklahſchanu isdohdahs. Mehs to weens ohtram warram atweegloht, kad mehs weens ohtram uſtizzamees, kad Suhs man palihdfat tohs dihgulus kohpt, ko jau eſmu dehtijis un ko wehl us preeſſchu dohmaju dehtijis, bet karru anguſus ſanemt atſtafſchu ſaweem pehznahfameem.“ Tä nu tehninſch wehl us zitteem runnais un wiſſur apleezinajis, ka wiinna prahtam un eetaiſſchanahm taſ ween effoht par mehrti, ka wiſſeem labbi klah-tohs un ka meers buhtu wiſſäs malläs. Wiſch arri runnais par karru, kaſ neweenam nepatihfoht, pahre ko tehninam effoht grubta atbildeſchana un tomehr taſ daſchureij teefoht ſpeeſts, karru turreht, tapeh3, ka zittadi pee meera un no fajulſchanahm walkä newarroht tiſt un t. pr. Schahdas tehnina runnas tuhlin pa wiſſahm awiſehm isdaudſinatas un leelu trohffni darrijufſchas. Franzuſchu waldischana tuhlin ſafautuſe ſawus miniſterus kohpā un wezzafajs miniſteris Rubers ſa-aizinajis wiſſu waldischanas awiſchu redaktehrus kohpā un teem peefohdinajis, Bruhſchu tehnina runnas iſlikt tä, ka tahs us meeru aiſrahda. Baur to tad nu daudſ jaukaſ karru-kuhdinaſchanas, kaſ jau preeſſch awiſehm gattawas bijufſchas, tiſtufſchas iſnihzinatas. Wiſſas waldischanas awiſes taggad meera-dſeeſmas ween dſeedoht; bet tahs zittas awiſes peh3 ſawa wezza eeradduma tomehr dſeedoht weenadi no karru un teem pahrgalwigeem Bruhſcheem lä arri wiinnu tehninam fraujoht wainas wirſu, ka tee us karru ween dohmajoht — lai gan Bruhſchu tehninſch daudſ pulſus no ſawu karru-ſpehku atlaiſch atſtawkä.

No Pariſies rakſta, ka Turku ſultans ſubſejees pahre Rumaniju tadeht, ka Rumanijas waldischana pataujoht ſawä ſemme Bulgareeſcheem rihttees us dumpi un tad Turkoſ eekriſt. Franzijas waldischana pahre to apwaijazufſehs pee Rumanijas wehſtneeka un taſ atbildejis, ka Rumanijä effoht pilnigs meers. Rumanijas waldischana ſtipri us to raugohht, ka nekahdas bunteſchanahs pee wiinneem newarroht notift un nebuht nezeeku ka wiinnas widdü tä kaſ notiftu, kaſ zittai ſemmei meeru jauktu un Franzijai buhtu par reebſchanu, jo Franzija arween pelnoht Rumanijas pateizibu.

No Spanijas. Ko jau ſenn warreja pare-dſeht, taſ taggad irr notizzis. Spanijä dumpis lahjäs! Sinnaſ no 7ta (19ta) September ſkann tä: Taſ kontra-admiralis Topete, nomirruſſcha Odonnela draugs, kaſ neſenn par kontra-admirali eezelks, taſ Kadikſes ohſtä ar wiſſu flottu ſazehlees us dumpi. Tai paſchä laifä tee us Kanarijas ſallahm zeetumä aiſſubhtiti generalu ar kahdu andeles dampfuggi atnahufſchi ohſtä un tejenes garniſon ſaldati wiinneem padewuſchees. Taſ erzogs un marſchallis Torre, zittureſejeſ ſenata teefas preſidents, ko turreja par tehnineenes draugu, taſ dumpineekeem par waddonu uſmettees. Salka, dumpis effoht zehlees tä, ka grihböht tehnineent un wiſſu wiinnas zilti no waldischanas gabſt, grihböht eezelt republiku ſem tautas paſchas liſkumeem jeb konſtituzijas. Andalufijä wiſſas telegrafa drahtes ſarauſtitas un daudſ weetas dumpis ſazehlees lahjäs. Tehnineene un wiſſ waldischanas nams effoht leeläs bailēs un karru-pulki no Madrides aiſſubhtiti dumpineekeem pretti. Stahta, ka zittureſejeſ dumpineeku waddons, generalis Prim arri jau effoht no Englandes aiſgabjis us Spaniju. Nupat wiſſäs awiſes laſſija ſinnaſ, ka tehnineene eefoht us Franziju, un Biarizes pilsſehtä ar kaiſeru Napoleonu buhſchoht ſatiltees; bet taggad ta weefoſchanahs gan iſnihks. Gan jau drih3 dabbuſim ſlaidrakas ſinnaſ pahre to wiſſu.

No Konſtantinopeles. Stahta, ka Turku waldischanaſi nemas ne-effoht lahga buhſcha, ka taſ Amerikas admiralis Farragut tē atnahjis ſehrſt un ka wiſch tē tä darbojahs, ka paſcham patihl. So kaunaks prahts ſultanam par to, ka admiralis no Konſtantinopeles teefſcham brauzis us Atehni, us ta jauna Greeku krohna-printſcha kriſtibahm. Tad wehl kaſ ſtarpä gaddijeſ, tadeht Farraguts warroht teefſcham ſultanam mattōs kertees. Kios pilsſehtä, Turku walſte, kahds baggats Greekiſ lizzis pateizibas dſeeſmas dſeedaht us ta jauna Greeku printſcha peedſimſchanu un ſinnams, ka tē netruhka gawilleſchana tahda, kaſ Turkeem bij pretti un tee tadeht daudſ laufchu apzeetinajuſchi. Starp ſcheem apzeetinateem ar eſfoht Seemet-Amerikaneſchu wiſe-konſulta ohſtas kapteins. Konſultis pagehreja, lai wiinna zilweku laiſch walkä, jo taſ iſteizees, ka effoht Greeku pawalſtneeks, bet Turku teefas tiſz, ka taſ effoht wiinnu dſimts pawalſtneeks un grihb to peh3 ſaweem liſkumeem noteeſaht. Schis ſtrihdis taggad effoht til taht, ka ſabeedrotu walſtu wehſtneeks Morris admrali Farragut kuhdfis, lai taſ patſ nahloht us Kios pilsſehtu, jeb lai ſubtoht kahdu no ſawas eſkadres kugeem turpu, palihdſeht, to ſtrihdi gallä weſt. Ko Farraguts us to dairiſchoht, taſ wehl ne-effoht ſinnams; bet apzeetinatais effoht aiſweſts us Konſtantinopeli. — Arri ar to Turku waldischana diſti apkaintinata, ka Greeki tai deenā, kad Farraguts no Konſtantinopeles aiſbrauzis, kam nodewuſchi apfweizinaſchanas-rakſtu un taſ to maſu draudſibu, kaſ

sultanam wehl bijuse ar Greeku waldischanu, draudejohrt pawiffam ismihzinacht. Waldischana liffuse zeet fanemt 3 Greekus, kas libds to apfweizichanas rafftu nodewusch. Kad Greeku wehstneeks us to pastahweja, ka lai tohs wakkä laischohrt, tad Turki atteiza, ka til tad to darrischohrt, kad tee apnemmo-tees no Turku walfes tuhlin aiseet prohjam. Bet wehstneeks nekahdu nofazzichanu nepeenehma, pastahweja lai täpat laisch wakkä un draudeja, ka winsch ne-effohrt wis isbihjees, ir us zittadu wihs to wakkä laischanu pagebreht. Dohma, ka to strihdi neislibds-naschoht agrat, lamehr leelais ministeris Tuad Pascha pahrnahschohrt mahjä, kas us semmehm isbrauzis atwessetotees. Tä tad schoreis tee Seemet-Amerikaneeschi sultanam raifes padarrijusch.

No Portugales. Schi masa kehina walfes mas ween kahdas sinas no fewis laisch plazzi, jo masa walfes buhdama, ta neko nedarbojabs ar fweeschahm darrischanahm, bet til ar sawu paschu buhschanu ween, — lai gan ta arr naw dauds gaischata pah Spaniju; tomehr waldischana tai leekabs labbata, jo laudis tä nedumpojabs ka Spanija. Reis ar stipri pah to runnaja, ka abbas schabs walfes buhschoht saweenotees par weenu. — Schi Portugales walfes truhfuma nahlfuse ar naudu tä, ka waldischana gandrihs wairs newarreja pastahweht. Bet kad Portugales walfes arr irr konstitutija, kas irr, tahda walfes eetaifschana, kur us liffumu dohschanu un walfes wajjadibu apspreeschanu no wiffahm kauschu kahrtahm weetneeki faet lohpa us nospreeschanu, tad tur til tad to warr isdarriht, kad wiffu kauschu, jeb tabs leelakas dattas, galwas, — tä falktoht — warr dabbuht appalsch weenas zeppures, jeb weenä prahta. Bet tas jau sinams, ka kad waldischana naudas wajaga, tad irr dikti grubt wiffus weenä prahta dabbuht, jo pawalstneekem ihpafchi tad ta nauda jastappe woi nu us schahdu woi tahdu wihs. Tä nu bij Portugale, kur laudis no jaunahm nodohschanahm, to teem gribbeja usliff, nebuht negribbeja sinnaht un gandrihs jau schaka dumpotees. Ko tad nu warreja darriht? Ministeri ar tautu schinni leetä tä fanaidojabs, ka teem bij no ammata ja-astahjabs. Sauneem ministereem nu isdewahs labbati; jo lai gan wiffu newarrejuschi isdarriht tä, ka waldischana wehlejusfchs, tapehz, ka wiffi tautas weetneeki nebijusch tohpä, tad tomehr til tah, ka waldischana warroht atkal elpu willt. Effohrt dauds leetas tä eetaifjuschi, ka us preelchu tur masal naudas jatehre, jo libds schim isnahlfuschas tabs isdohschanas 36 millionus franku wairaf ne tä eeneeschanas. Un to til tee taggadejee prahtigeer ministeri spehjuschi tä eetaifht, — lai gan ar to ween arri zauri netifschohrt un buhschoht arr jausleef kahdas leelakas nodohschanas walfes.

Zittas jaunus sinas.

No Saratowas raffta Pehterburgas Wahzu awises tahdas sinas, ka tur ap Wolgas uppi scho-

gadd' bijuse til baggata pfauschana un strahdneekem til leela alga bijuse jamaksa, ka til Amerikä malfajohrt selta masgatajeem. Zaur pailgaku leetus libschanu rudsi wehlat nahlfusch gattawi un tadeht ar fweescheem reisa bijusch pfaujami, zaur to dauds peetrufusch strahdneeki. Kahds no turrenes pahrnahzis reisneeks stahsta, ka pee darba wihs pelnijs 17 un fewa 12 rubtus par neddetu. Pehterburdsneeki falka, ka pa pilsehtahm deesgan wesselig stipri tehwinu wasajotees aplahrt, ka deenas-sagti, kwaffu un kahdus zittus neekus pahrdahwadami un tä sawu muhschu neleetigi pawaddidami un ka tahdi us kahdu wihs buhtu raidami prohjam us semmehm, kur pee wesseliga darba kauschu truhst.

Jaunakabs sinas.

No Pehterburgas, 11. Septbr. Nahfoshä fwehtdeenä augstais Keisers eeresofchoht Potsdamä un piemdeenas waltarä no turrenes braufschohrt us Warschamu.

No Warschawas, 8. Septbr. Keiserifka Augstiba, kas leelfustis Nikolai Nikolajewitsch irr teitan atbrauzis.

No Kowlowas, 6. Septbr. Walfar nakti te 9 us Sibiriju fuhdami arrestanti isbehuschi, islihdami pa zaurumu, to appalsch seenas bij raffusch. Diwi atfal irr faktert.

No Wihnes, 5. Septbr. Zittas awises daudfina, ka augstais Kreemu Keisers nahfoshäs deenas fatiffchotees ar Chtreiku Keiseru.

No Pestes, Ungaru semmē. To apfuhdsetu Serbijas firsu Karageorgewitschu un wiina libdsapfuhdsetus teefschanas deht aifschuttija us Semlinu.

No Londones. No Amerikas tahdas sinas nahfuschas, ka Indianeeschi wehl arween uskriht kolonistu zeemeem pohfidami. Daschas dsellu-zelka rindas no Melk-fas nahfoht tee apstahjuschi, waggonus fadefstnajufoht un zilwetus notahwusch.

No Plinuddes, (21.) 9. Septbr. Kreemu farra-tuggis „Aleksander Newski,“ ar leelfirstu Aleksander Aleksandrowitschu no schejenes schodeen braufs us Kronstatti.

No Spanijas. Dumpineeku warrä irr Sewilla un wiffa Andalusija. Taggad dumpineeki ar waldischanu kahfoht meeru derreht.

No Briffeles. Belgias frohna-prinzis, kam til pehdeju stundu gaidija, fahloht atkal labbotees.

Weens Latweets.

Schis Latweets irr Furris Reifen; wiina dauds tuhlfusch tautas brakti passht tillabb no waiga, ka no raffteem, un laitam neweens Latweets nebuhs, kas schä sawa tautas brakta wahrdu nebuhs dsirdeis.

Winsch bija tahds, ka no wiina to paschu warreja fazzicht, to muhsu Kungs Kristus no Natanaela fazzija; zil tuhlfusch affaras irr tadeht us wiina kappu biruschas, til wehl neweenam Latweescham paffal nebuhs raubatas un reitti wehl kahdam tiks no ihstas mihlestibas us kappu raubatas. Mih-tajam Mahjas weefa lassitajam, kas scho wihru pasinna, arri warwubht firs tillä schaugta un affaras isspesstas, kad winsch to pehdigu sinu dsirdeja, ka schis ihstais Latweeschu tautas mihlotajs un lohpejs no Wiswarrena un Wisgudra debbesu Lehwa us muhschigu duffu irr aidszinahs.

Par wiina dschwesgahjumu, darbeem, mifschanu un paglabbaschanu semmes fleppi us muhschigu meeru ihfuma gribbam stahstht, to no ta sinam. Furris Reikens irr dschimis 25tä Merz 1826tä gaddä Uhrzeema Kahnabschu mahjä, Um-murgas draubse, us kurren wiina tehws Pehters Reikens no Stalbes Mas-Reikena mahjas, Straupes draubse, bij eegah-

nds atnahjis un par fainneefu palizzis. Te nu arr par winna wezzakeem irr lahbi wahrbi jarunna; jo wezzaki irr tee, fas to fehflu behrnu firdis fehj; weplaki fchi til dihgst, fallo, isaug un nese auglus.

Winna wezzaki nebija nefahbi baggati un fsholati; bet winneem bija ta manta un gubrida, fas dascham augsti mahzitam truhst. Deewabihjaschana un tuwaku mihlestiba bija winnu baggatiba un scho mantu zeenicht mahzija winni arr sawu weenigu dehlu. Tehws tilla no saweem preefschneefeen un tuwakeem sawas weenteesibas behl zeenichts un gohda turrechts; winsch tilla par basnizas pehrminderi un par teefaswihru eezelts, furrus ammatu ar leelu usstizibu dauds gaddus walbija.

Kad Furrus Reikens bija pa-aubsis, tilla winsch grahmata mahzichts; tad parahbijahs pirmuresti winna jautra dabba un us mahzibahm dedsig garz; jo ihfa laika winsch fskaidri lassicht eemahzijas, la wezzakeem bija jabridnabs; ar lassichtanu winsch wairs nerinma, weenumehr us lassichtanu dsinnabs, un eemahzijas dauds garrigas dseefmas, furras winsch weentuliba slattija, tad zitti behrni nedarbub darrija un ar neefeen nopuhlejahs. Wezzaki, winna jautru dabdu un gaischu prahtu rebedami, preezajahs par sawu dehlu un gahdaja, fa winnu pee kahda raddineeka us Katwer muischu warreja fshola stelleht. Behz tam winsch tilla Limbahchu kreis-fshola fuhthits; wezzakeem gan nebija nekahdas augstas dohmas; jo tehws winnu til par ihstu semneeka gribbeja ismahzicht, atshidams fa fshola arr semneekam gauscht berrija. Sche kreis-fshola parahbijahs Reikena garra dahwanas jo spohsch; ihfa laika winsch wairal eemahzijas, nekä daschs, fas gaddus tur bija bijs; tadeht fsholmeisteri un fsholas beedri winnu mihloja.

No kreis-fsholas mahjas pahrnahjis, palikka winsch kahdu laiku pee wezzakeem; jo, fa fazzichts, wezzaki us zittu neko ne-dohmaja, fa til lai behls tehwan par palihgu paleefcht mahjas-walbischana. Bet Wissgubrajs Tehws debbefis negribbeja, fa ta gaischa swezze lai kahda kaktä degg, bet sawa augsta gudribä bija nospreedis scho Latweeschu tautai par apgajmota ju un par preefschichtmi zelt. Ap to laiku eerichteja Walmeeras pilsfehta fsholmeisteru seminari. Furrus Reikens fajutta sawa firoi, fa winsch preefsch fsholmeistera ammata berrijs un winna dohmas neffahs us Walmeeru; bet fo gan jel winna tihlofchana lihdsjeja, kad wezzakeem ta eespehschana truhfa, sawu dehlu us turren stelleht. Tahs reisejs Ummurgas mahzitajs Silde, fas jauno Reikenu pasinna, tehwu stubbinaja, lai fuh-tocht dehlu seminari. Behz nelaika Reikena pascha wahredeem, fo winsch irr runnajs sawu tehwa 28tä Dezember 1867tä gaddä Uhrzeema tapfehta femmes fehpt gulbidams, effocht Sil-des mahzitajs winna tehwan to padohmu demis, kad schis teizis, fa ne-eespehjoht sawu dehlu Walmeera usturrecht, lai pahrdohchoht sawus strugus, pirmä gaddä weenu, ohtä gaddä ohtu un ta arr treschä gaddä; kad behls tad effocht par fsholmeisteru ismahzichts un palizzis, un winsch pats wairs nepehjoht mahju walbiht, tad lai atlaischoht mahju un lai eetocht pee dehla dshwoht. Mahzitaja fshubbinaschana tehms pallausidams, fuhthija dehlu us Walmeeru. Deems palihdsjeja, liffa baggateem gabdeem nahst, un tehws warreja bes strgu pahrdohschanas, mahju walbidams behsam to wajjadfigu naudu sagahdacht. Walmeera seminari eepasinnabs ar Reikenu diwi wihri, fas neapnikfusch par Latweeschu tautu irr gahdajusch un wehl gahda, zittureises wezzalais mahzitajs Walmeera, general-superintendents, biffaps Walters un Wallas seminara direktors Bimse; sche Reikena fsholas garra dahwanas un no tuwaku mihlestibas pilnu firdi rebedami, nomannija, fa winsch warroht warrigs eerohjis Deewa walstibai un neapnizzis strahneeks preefsch sawas tautas buht; sche winnam rahbija dauds sinnaschanas amohstus un wabbija mahzibas-leetas. Reikens nebij us mahzibahm wajroschenu dsinnabs. Kad seminari trihs gaddus bija mahzijeem un par ismahzitu atfaisst tilla, tad palikka Walmeeras fsholmeisteram par palihgu un ne ilgi pehz tam par

palihgu seminara direktoram Bimsem. Schohs ammatu winsch walbija ar leelu usstizibu, ta fa sawu preefschneefu usstizibu un mihlestibu wehl baggatali eemantoja. Arweenu pehz sinnaschannahm tihfodams, zittus mahzidams sewi no rassteem mahzija, un nu winnam ta atfischana nahja, fa, kad ihsti par sawas tautas prahta-aggajmofchenu gribboht gahdacht, winnam pascham augsta fshola Lehrpatä ja-apmelle. No saweem draugeem un preefschneefeen stubbinahs, lai sawai gribbeschana paflausocht, winsch ar wisseem saweem garra spehkeem metahs us tahm sinnaschannahm un wallobahm, bes fa neweens par studentu newarr pallitt. Ihfa laika winsch tahs eskama wajjadfigas sinnaschanas eemahzijas, furras zitti septia un wehl wairal gaddus mahzjahs. Pee winna bija redjams, fa teem, fas Deewu mihl un kam ihsta tiziba, dauds irr eespehjam. 1852tä gaddä winsch us Lehrpatu dewahs; sche winsch liltahs pa preefschu par dabbas-leetu sinnaschanas studentu eerastitees, jo wehl til tahli Ebreeru wallobu nesapratta, fa warr rehu winna eskamu taifihst. Ebreeru wallobu eemahzijeem, winsch warreja sawai dedsigalai firdstahroschana padohtees un par Deewa wahrdi sinnaschanas studentu pallitt; mahzitaja ammata winsch jerreja, fa warrefchoht preefsch sawas tautas wiffswairal darriht. Arr par studentu buhdams, fakrahja few dauds mihlestibas ar sawu weenteesigu peemihligu dabdu. 1856tä gaddä winsch jaw warreja kandidata eskamu taifihst un Lehrpatu atfacht; kad arr basniz-teefas preefschä ohtu eskamu bija nolizzis, tad gahja ns Walmeeru pee sawa mihloja tehwischta gahdneeka, prohmes gaddu nobshwoht.

Kad ta us sawu ammatu bija fatafijeem, tas Rungs winnu sawa pee ta darba, fo winsch no wiffas firds bija eemihlojis un pehz la ta dsinnees, fa nekad nebija rimmis un peelfuffis wajjadfigahs sinnaschanas sagahdacht; fo ihstu sinnaschana, fas wiffas gudribas eesahfums, nebija peemirris, bet jo wairal beenu no beenas bija winna apstiprinajees ar karstahm luhgschannahm un beswainigu dshwofchenu.

1857tä gaddä winnu aizinaja Dikku draudse, Ummurgas draudses nahbarga draudse, few par mahzitaju. Taggad winsch warreja saweem wezzakeem to mihlestibu atlihdsinacht, fo tee winnam no masahm deenahm bija parahbijusch; winsch peenehma winnus pee fewim dshwoht. Tur bija japreezajahs, scho dehla mihlestibu us wezzakeem refoht; winsch sawus wezzatus augsti zeenija un mihligi ar winneem apgahja; ne-lahda schirfchana, ne starpiba bija mannama, lai gan behls par wezzakeem zaur sinnaschana un dshwestahrtu augstali stah-weja. Pirmas gaddas lohpa-dshwofchana bija gauschi laimiga; pehdigds gaddas tehwan flimmiba bija usbruffe. Kahdu reisu pa dahrtu staigajocht, winsch, no flimmibas peepeschi pahnemts, kritta gar semmi un weena meefas pufe palikka nespehfiga. Deems gan winnu wehl pee dshwidbas daschus gaddus usturreja, fa warreta to preehu refoht, kad behls par mahzitaju us sawu tehwu draudsi tilla faulst. 9 mehneschus winsch wehl Ummurgas mahzitaja muischä pee dehla padshwoja; te 16tä Dezember 1867tä gaddä weegli Deewa meera aismigga.

10 gaddus Reikens ar leelu swehtibu Dikku draudsei par gannu bija. Ssche Dikks, Reikens bija Januari 1858tä gaddä ar Konstanzi Brümmer apprezjees. Deems winnu swehta laulibas kahrtä ar 4 behrneem irr swehtijis, 2 dehleem un 2 meitahm. Par winna darbeem Dikku draudse gribbam runnacht, kad winna zittus darbus apstaitfim.

Kaut gan winsch sawu Dikku draudsi dedsigi mihloja, un fchi arr winnu, tad winnam tal sawas tehwu draudses luhgschana bi ja klausa, us furren wehl leelals darba laufs aizinaja. Ummurgas draudse winnu apfweiznaja par sawu jaunu gannu Merz mehneft 1867tä gaddä ar neisfallamu preehu un neweens newarreja dohmaht, fa winsch til driht sawu draudsi atfahs par bahri; jo 1mä Juli f. g. winna Rungs un Pestitajs winnu no schis pasauls sawas meera dshwofids aisatijnaja.

Neikenam nebija ilgi mahjiba jazeesch; jo tas debbesu Tehws jawam ustizsamam kalpam schihs mohlas ne-uslikta. Karstuma gulla (karfons) winnam usbruffa; mahjibas deht winnam 22ta Juni bija gulta jaleetahs. Zahau deend winsch wairs newarreja basniza us behrnu swehtkeem eet, tomehr wehl weenu pahru jawo istaba sakaulaja. Wahjiba pahraehma winnu pehz tam jo zeeschati. 2 dokteri pee winna gultas stahwe-dami nopublejabs ar zilwezigu sinnaschanu winna sahpes rem-deht; bet tas nelo nevalihdseja, wahjums gahja wairuma un galwas sahpes nerimma. 29ta Juni jaw zerriba sakla sust un jaw warreja redseht, ka winnam no schihs pafauls jafschirahs. 30ta Juli mahjiba bija drustu alstahjufes un garra spehti wehl walbija par meesu; tab winsch sawas mih-las mahtes rohlas effoht fanehmis, ar sawahm speedis, stuhp-sitjis un us winnu ar ffaidrahm azzihm slattijes, tal run-nahst naw spehjis. Wahjibas-laita mahte weentiga winnu ar karstu mihlestibu lohpa; ja mihlota laulata draufene bija 12ta Juni ar 3 behrnweem us Plestkasas guberni braufuse, radus apmelleht. Kas winnas behdas un dwehseles sahpes spehj isteikt, tab winna mahja nahbdama, sawu mihlotu lau-latu draugu un apgahneeku atradda isdissuschu!

Pee Neikena paglabbaschanas parahdijabs bes leekulbas Latweeschu tautas mihlestiba, ta ka winna sawu Neikenu bija mihlojuse un zeentjuse. Jaw 7ta Juli pee waktara, tab winna lihki basniza ecessa un altara preefscha nolikka, daudf laudis bija fanahkusch, winnu wehl redseht und drau-dses lohzeffi speebahs ar draugeem no nahburga draufsehm pee ta gohda ammata, winnu par nakti apwachteht. 8ta Juli, kas par paglabbaschanas deenu bija nolikka, fanessa draufes lohzeffi til daudf pukkes un frohaus, la nesinnaja jur lai leef; Ummurgas basniza tilka pee schi behdiga notilkuma is-puschota, la nelad; mihlohts lihks stahweja altara preefscha la wissjaukaka pukku-dahesa. Kad nelaita gaspasha swehtu waffarinu bija haubijuse, tab sakla draugi aismigguscham dseebaschanas draugam par gohdu dseebahst; ir trihs draugi no Dikku, Rubbenes un Wezz-Deebalgas draufsehm tahdus wah-re-dus runnaja; ta laiks aischahja lihbs pullsten hjeem. Draugi un passhstami, augsti un semmi, Wahzeeschu un Latweeschu bija fapulzejuschees, ka drihums bija redseht; schee nebija nahk-fehji til no pascha un nahburgu draufsehm, bet no mallu mal-lahin, no tahlajem Widsemmes fakteem, daschs gan 100 werkes.

Starp pullsten hjeem un hscheeem nahja mihlota nelaita ammata-brahli us basnizu; nu grihbeja Latweeschu Deewa wahrdus turreht; bet tohs newarreja lauschu pulka deht bas-niza turreht; winni bija us basnizas pagalmu jatur. Rim-baschu draufses mahzitajs Blumenbach turreja pirmajs weenu runnu; schinni winsch sawu nelaita ammata-brahli slaweja un usteiza winna usjihibu, drohsehibu, pateestibu un mihlestibu. Pehz beigieem Latweeschu Deewa wahrdeem tilka Wahzeeschdeem basniza Deewa wahrdi turreht; winnos runnaja Straupes mahzitajs Sengbusch un Lehburgas mahzitaja Girgensohna behls; turr atslanneja arr jaulas behdu dseefmas no lohra. Kad lihki no basnizas isnessa un basnizas preefscha nolikka, tab runnaja Mojas draufses mahzitajs Meyer par teem wahr-deem: „Dohdat Deewam, kas Deewam peederr.“ Tad lihki us wahgeem tilka un lehni, dseedadami us kappsehtu webda. Ja pee basnizas jaw nepahrstattams lauschu pulks bija, tab pee kappsehtas wehl wairaf: wissur, fur azzis greefahs, lauschu barri bija redjami; daschi bija lohds salahpusehji. Kad kappd lihks us muhschigu duffu bija nolais, runnaja Dikku mah-zitajs Vogels pa wahziffi un istetza to leelu labbumu, kas Buttera draufsei Widsemme no nelaita bijis un nahjis, un lahds leels truhkums zaur winna nahwi notizjis; pehz tam latwiffi runnaja Boettiger mahzitajs, kas preefsch Neikena nahfchanas us Ummurgu, tur par weetneela mahzitaju bija. Pehz lihka eefwehtischanas turreja wehl weenu runnu Anninsch, Alstraukles draufses mahzitajs. Schis, kas Neikenam 12 gaddus par firds drangu bija un kas Neikena mihlestibas pilnu firdi

jo smalki passhst, sakla sawu runnu ar teem wahrdeem: „Al, tu mans brahli, Johnatan, kas biji man lohki mihlfch!“ Tad fapulzejuschees trauze wehl sawu mihlestibu sawam ne-aismir-stamam tautas brahlam parahdih; jo nu sakla kappd birt pulkes, lappas, farrini un trohaischi, ar affarahm maiffi. Rahdas dseefminas tilka nodseedatas; naktis jaw steiofahs nakti, un weens pehz ohtra us mahjahm greefahs; tab wehl weens Dikku draufses lohzeffis tahdus wahrdus sawam agralam gan-nam pallat fauja.

Kad mehse prassam, ar ko Neikens few tahdu leelu Latwee-schu tautas mihlestibu irr peluiffi, tab ja-atbild, ka winsch to ar sawu pateestigu mihlestibu us sawu tauru un ar darbeem, ko winsch, no schihs mihlestibas dshits, Latweeschu pehz irr darrjis. Winna darboschana irr apstattama, ko winsch mah-zitaja ammata, ko ka stohlas sinnatwees un ko ka rastwees darrja.

Winsch bija mahzitajs, kahdu retti atrohd; jo no sawas tautas mihlestibas winsch pehz ta ammata ween bija lihstojis un Deews, kas winna tatsuigu firdi pasinna, winnam palih-dseja. Winna darboschana mahzitaja ammata irr drihnisch-las; winsch par fewi negahdaja, bet til par to winnam us-lizetru draufst. Latwees buhdams, winsch wissus sawas tau-tas tilkums un netilkums labbi pasinna, no wiffa sawa spehka prett winnas netilkumeem farroja, un ar Deewa wahrdra spehta daudf eespehja. Winnam arr nebija jafahdsehs, ka draufse kuhtra un pehz ihstahs mantas nedseuwas; winnam Deewa wahrdra flauftaji puhds basniza nahja. Wiffi dsin-nahs winna spreddikus dshdeht, kas no swehta Garra winna mutle likti, wiffas firdis pahwahreja un farreeja lepnahs firdis. Daudf, kas kuhtri us basniza-eeschannu bija bijusch, tab til weenu no winna spreddikeem dshrejeja, pawiffam pahr-wehritjahs un palikka par jo usjihigeem Deewa wahrdra mih-lotajeeem. Winsch til ar spreddiku fazzischannu ween nebija meerd, gahdadams, ka lai draufse Deewa wahrdus faprophht un scho fapraschannu zeent; tadeht winsch swehtdeenas altara preefscha behrneem lezionu isskaidroja un atrassija. Wezzus laudis winsch fataischannu preefsch swehta Waffarinu ar is-jautaja, tilka winneem gahbalus no fakkfima, perchas no Bihbeles un Dseefinu grabmatas slattihht. Lai ta preefsch drau-dses werretu gahdaht, ka peenahkabs, winsch basnizas pehrmiu-deris par saweem ammata palihgeem uffattija, ar winneem draufsigi apgahjahs un daudsfrees pee fewim weestbas usluhdsa un ar winneem par draufses laizigu un garrigu labblah-schannu farunnajahs. Winsch nebija lepnus us sawu sinnaschannu, ta daschs, kas ta ar sawu usjihitru un Deewa palihdshu irr us augfchu lahjis; winsch peenehma derrigu padohmu un zeentja latru zilwehtu, tab til winna dohmas labbas un laif-nigas, lai arr bija pascha atfischannai un fapraschannai pretti. Winsch wissus sawus draufses lohzeffus grihbeja passht, ka latram par palihgu un eepreejmataju behdu laikd waretu wuffi. Latru mahju sawd draufse apmelleedams, rahja faimueetu, faimeezi, kalpus; puifchus un meitas, tab nekahrtigu, wai ne-tihrigu dshmofschannu atradda; scho winsch wissu mihlestiba un laipnigs isdarrja, ta ka neweens par winna rahschannu ne-lannojahs, bet mahzibai pallauffja. Ja zellu draufdams winsch eenehma sawds wahgds un kammanas, tab kahdu nab-badshu redseja gruhti eetoht; ta winsch ar wissnabbagalo zil-wehtu laipnigi apgahja; zaur to arr winsch sawas draufses un tautas mihlestibu eemantuja. Neween pascha draufses loh-zeffi winnu zeentja, bet arr swefchu draufschu; retti kahds mah-zitajs ta us Bihbeles swehtkeem tilka kahrohts, ka winsch, un nelad arr Bihbeles swehtki til preejigi tilka swehtiti, ka kab Neikens par weesi us Bihbeles swehtkeem bija eeluhgts.

Ka ihste tautas draugs, kas ne til agzu preefscha tahds isleekahs, winsch redseja, ka wiss leelala palihdshu Latweeschu taulai irr stohla, fur Deewa wahrdus teel pareisi mahzihits, un tadeht winsch par stohlas-buhschannu sawas draufses no wiffa spehka ruhpejahs. Dikku draufse tilka zaur winna puhlineem til

daudf stohlas ezejtas, ka katre draudfes lohzeffis warretu stohlohis liff; kaut Ummurgas draudfe til 1 gabdu 3 mehneschus fahshwoja, tad tomehr wintch tai ihfa laika par stohlu ezejfchanu un labboschannu daudf gahdaja, un ja Deews wintcham wehl tabdu laizinu buhtu neshawis schai pafaulk dshwoht, tad stohlas-buhfchanu buhtu te, la Dikkas, eerifftejis. Pee stohlu ezejfchanas wintcham zilweku pashfchana daudf palibdeja; jo katre weis wintch to derrigu stohlmeisteru stohlai sinajaja ismelleht. Ne til ween lahm stohlahm, kas pascha draudfe, wintch bija par gahneefu; wintch paliboscha fneefahs lahtaku. Paschdami, ka wintch ihfi proht par stohlahm gahdabt, ezejhla wintch 1866ta gadda par Walmeeras prahesta aprinka stohlas-pahrluhku, un zaur to wintch arr fehdeja tai Mihgas un Walmeeras freies ezejta stohlu teefa. Lai gan wintch scho ammain ilgi newaldija, tashu bija ta atgabbala stohlahm par leelu fwehtibu. Sawu pehdiga bshwes gadda wintch metta sawas azzis us Latweefchu kurtmeheem un par scheem wifsnabbagakeem apschelodamees, ruhpejabs scheem stohlu ezejt, tur wintch warretu mutte atdarrita tapl, ka lai Deewa brihnuma darbus flawe.

Latweefchu wallodu Neilens fapratu, ka retti kahds. Kas warr til jauti latwifki Latweefchu stahstinau stahstibt, ka wintch tai no pascha apgahdaja „Zelka beedri“ irr stahstibt? Scho lappu wintch apgahdaja 1863fcha gadda un no 1865 gadda lihbf pagahjufcha gadda gallam; tad wintch ilgafi newarreja isdohta titt, jo nehemeju truhka. Schai lappai netruhka nehemeju tapeh, ka wintch flitta, wai nederriga buhtu, bet tapeh, ka Latweefchi wehl to labbu nepratta zeenibt, to wintch gribdeja ar scho lappu panahft. Sawas raffds wintch tapat, ka wahredds netihfoja ar hschefchanu un mihfsteem wahrdem sawai tautai peeglauditees, bet gahja sawu taifnu zellu. Te arr irr wintch „Wahzu wallodas mahziba“ japeeminu; daudf tuhffoscheem irr schi tahs garrigas mantas atflehgufe, kas Wahzu walloda farakstitas; dahjas grahmatinas irr preefsch Wahzu wallodas mahzifchanahs farakstitas, bet neweena nefpeh wintch grahmatu panahft. Arr wintch ammata-brahti un zitti Latweefchu wallodas-draugu beedribas lohzeffi atfina, ka wintch Latweefchu wallodu smalki pashft un proht; wintch bija par beedribas direktoru preefsch Widfemes no 1862 lihbf 1864 gadda.

No wintch dshwes un darbeem buhtu wehl daudf to stahstibt, bet te til paschi newarr, ka peenahfahs. Zazerr, ka lahds schu ihfa Latweefcha bshwes-stahstu paschaki farakstih, lai schu wihra dshwofchanu tautas jaunefki par preefschfchimi nemm un lai teel flubbinati, til uszihfigi un wenteefigi us sinaschanahm dshftees un tad tapat arr par sawu tautu nepeelufdami un neapnikufchi gahdabt, ka Neilens gahdaja, kaut arr tauta daschu reiff wintch gohda dohmas un labbu firdi negribbeja pashft.

S. A.

Ulmann biffkapa: fristigas dseefmas.

Mahjas weefa lassitaji wehl sinahs, ka 1866tu gaddu ifeifjohf muhfu augfti zeenijams biffkaps Ulmann peezeffmit gaddu ammata-fwehtkus irr fwehtijis. Tad gohda deena wintcham laimi wehleja daudf wihri, kas Pehterburga bij atbraufufchi no wiffahm Kreem wallis mallahm, fur tiffai Luttera-tizzigi dshwo. Arri Latweefchu tautas wahrdä wintch awfweizinaja un tam pateiza par wiffu mihlestibu, to wintch muhfu tautai allafchit irr parahdijis. Un teefcham, gan retti kahds frfnigas pateizibas ta pelnidams bij pelnijis, ka Ulmann biffkaps. So no ta laika, kad wintch Krimmuidas draudfei par gannu bija palizzis lihbf schim, wintch gan wahredds gan raffds zil fpehdams irr gahdajis par muhfu garrigu lablahfchanu.

Mihlestibas dahwanu wintch arri wehl schai laika Latweefchu tautai pafneefis, jaunu grahmatu farakstidams, to arri Mahjas weefi preefsch kahdahm neddehahm fluddinaja. Schai grahmatu atrohnahs fristigas dseefmas, to

wintch no Wahzu wallodas pahzefflis. Ka wintch pats preefschrunna fassa, wintch schahs dseefmas farakstijis tahda wadohna, lai peh, wintch aiseefchanas tai mihlestibat, ar to sawu muhfa Latweefcheem par labbu gribbejis strahdabt paleef, kahda weeminneefchana un lai arri pateizibu parahda teem, kas Latweefchu tautas wahrdä wintch awfweizinajufchi, kad peezeffmit gaddus mahzitaja ammata stahwedams bij pabeidjis.

Par scho grahmatinu wiffieem, kas Deewa wahrdus wehl mihfo, buhs preefs. So tahs 191 dseefmas gan derrigas us dwehfetu ustahfchannu un eepreezinafchanu. Tur atrobnam dseefmas us wiffieem leelem fwehtkeem, tur 30 Jesus dseefmas, kas frfnigu tizzibu eelfch ta Runga apleezina; tur arri Miffiones dseefmas, kas Deewam schel muhfu dseefmu grahmatu gandrihs pawiffam truhfti; tur dseefmas par frfnigu dshwofchanu, rikta- un wallara-dseefmas, tad zittas jo fpehzigas par nahwi un mifchannu un tahdas, kas pee lihfu glabbafchanas dseedamas, u. t. pr. Schi lassitaji usees dseefmas, kas Deewa schelstibu fluddina un flawe, faje atfal usees zittas, kas frfnis atspirdfina un meerina behdu laika. Wezzeem tapat ka arri behrdem schi jauti dwehfesles berrida irr pafneegta. Ta schi grahmatina palifs tizzigeem un deewabihfigeem par zelka beedri, kas labbas un laannas deenas teem buhs dahrgs un patihkams. Ihpafchi, man dohmagt, — frfnigas mahjäs, fur Deewam fluffumä kalpo, scho grahmatu preezigi nemm wihla un dseedahs tahs dseefmas Deewam par gohdu.

Grahmatina wehl zittu dseefmu un rihmu peeliffums. Te pascha pirmä weeta lassam Mahzina Luttera jautu dseefmu par divi jauneem wihreem, kas tizzibas deht no ewangeliumu eenaidneefieem fadefsinati. Garrakas dseefmas te arri wehl irr ta „buhdina zaur fneega-putteneem ifglahba“ — un „preede, kas lihfo peh, leelaka lappu gohda.“ Turpat arri masatas pafazzinas, stahstini, mihflas un t. pr., fur „tomehr frfnigs prahts arr eelfchä un tas wiffuwairal behrdem derchs par labbu mahzibu.“

Gan itt drohfchi warram fazzihf, ka jau neweenam nebuhs schel, kas scho grahmatinu pirks, to Mihga Latweefchu grahmatu bohdes par pufs rubli jau eefetu warr dabbuht.

S i n n a.

Das wiffieem pashstams lohpu-abrste, Rosenberg lungs, nobohmajis schinnu ruddeni Latweefchu walloda turreht runnas **pahr dabdu**, pee ka daudf labbu un jautu warrehs mahzitees. Schahs runnas turrehs ar dabbigahm un ffunftigahm israhdischanahm ta, ka illatram klauftajam tahs buhs lehti un weegli faprohtamas. Pirmo runnu turrehs zitta fwehtdeena, 22tra September no pulfften 5 lihbf 6, masä gildes sahle.

Klauffitajeem klauftam jamalfa 20 kap. f. Kas gaismu zeeni un pee apgaismofchanas gribb tiff, lai nekawefahs eel klauftees. Pirmä runna stahstih **pahr gaisu**.

Undeles: sinas.

Mihga, 13. Septbr. Laiks wehjains un leetains.
Sihka andele. Puhrs tweefchu 4 r. 50 l. lihbf 5 r. — l., rubfu 3 r. 75 l. lihbf 4 r., meefchu 3 rub. lihbf 3 r. 20 l., auju 1 rub. 70 kap. lihbf 75 l., par puhru. Puhrs tweefchu miltu 6 r. — l. rubfu miltu 3 r. 25 l. lihbf — kap., meefchu putraimu 5 r. 30 l. lihbf — r. — l., griffu putraimu 4 r. 20 l. lihbf 5 r. — l., auju putraimu 5 r. 20 l., fraw 5 r. 50 l. lihbf — r. — l., kartuppelu 1 r. 80 l. lihbf — r. Puhds sweesta 5 r. — l. lihbf 5 r. 30 l. Muzza fahls: farlane 6 rub., — l., balta rupja 5 rub. 85 kap. fmalka — rub. — l., almena fahls — rub. — kap. — Silles lasdu muzza 12 rub. — l., eglu muzza 11 rub. 50 kap.

Lihbf 13tu Septbr. pee Mihgas atnahfufchi 1584 fuggi, un atgahjufchi 1491 fuggi.

Atbildebams rebattehrs A. Zeitan.

No jenfures atwehlehts.

Mihga, 13. Septbr. 1868.

Slud. diuafchanos.

Daschas sudduschas
Mahjas weefa sijnmes jeb
 fabrtes irr atrastas un Plates lunga
 drifku-nammā nodohstas, fur tahs
 warr fanemt tee, kas tahs pasaudejuschy.

Kad es jaw daschus gaddus pee ta libofschin-
 niga wihlu-jirteja meistera Willborg strahdabams,
 taggads no winna otraitnes scho ammata gangi
 jaur pielschann ejmu usnehmis un us sawu reh-
 ktu to paschu prohjam grilbu weft, tad to zee-
 nigeem darba dewejeem yar sinau schē isfluddi-
 nadams, usluhstu, pee mannis sawas waisadsi-
 bas lahprahctigi passelleht un man drohschi us-
 sizzehtes, jo allasch us to dšichschos jaur labbu
 darbu un lehtu zennu few labbu slawu un us-
 sizziibu pee lumbehm emantohct un naturreht 2
F. Ehrlich, wihlu-jirtejs
 leal. Kalej-reelā N° 46 un Nijšin-reelā N° 24.

Pahdrohdama irr Engelhardt
 muischima pee Wallas pilsehtas
 rohbeščahm. Schat muischimat
 irr 79 puhruweetas ihruma, 2 1/2 puhruweetas
 ihšuma semmes, 62 puhruweetas plawas, 21
 puhruweetas newehrtetas semmes, 1 ribjas ar
 sambari, 1 lohputuhts ar sirga-stalli, 1 flehtes,
 2 schluhni. Wiffas ehlas irr jaunus un labbas.
 Arri irr pahdrohdams pascha Wallas pilseht-
 tā; namš ar pagalmi un libof trihs puhruwee-
 tahm leelu abholudahstu. Pee schā namma pee-
 der wehl ohtca dšihwojama ebta no dimi lah-
 schehm, 1 flehtes, 1 ledous pagrabs, 1 stallis, 1
 wahguhtis. Wiffas schijs ehlas irr no košta
 uštaitstas un labbi apfohtpas.
 Slaidratas sinuas, kas grilb pirki, dabuhš
 Wallas pilsehtā pee bruggutečas leelunga von
 Reuter, jeb Lugguschu leelā muischā pee Wallas
 pilsehtas pee leelunga von Strihl.

Us Sumorow- un Artellerie-eelas suhrā pol-
 N° 339/a irr weena mahja pahdrohdama, grunts
 iurllacht leela 375 kwadrat-afšis. Maštatas su-
 turpat. 2

Englischu

auschamu deegu-magašihne

pee šlives

Nihgā, Kalku-eelā, netahš no rahtuschā pa labbo
 coblu, tad us Abr-Nihgu eet, fur us durwim re-
 dsams Englandes walšis-sijmi un diwas glah-
 schu tastes ar prohwehm, irr apgabajušehs ar
 pirmo sorti guntigu, šipru englischu aushamu
 deegu no wiffceem nummureem un wiffadahm for-
 tehni. Katram pirzejam apfohla riktigu prezi
 pehz usdohta nummura doht un lai pirzeši taris
 drohschi warrehtu buht, teem arri apgalwoščanas-
 sijmi libof dohs. 3

Lohpu-fahlī
 pahdrohd nar lehtu zennu 5
 Wan un beedris,
 Sinder-eelā N° 2.

No Ahrlawas (Erwahler) pagasta waldischanas tohp wiffceem oppakšā peeminnetem pagosta
 lohjellem, kurti ahrušs pagasta ušturrahs un kuru taggabaja dšihwes-westa nesinnama, jaur scho
 peelohsinahis, winnu trohna un pagasta nodohščanas bes lahōas kawefšchanas aismalstah.

Krohna un pagasta nodohščanas parraduecti wahrdi un jif ikkatis parradā.
 Pee Ahrlawas pagasta peederrigi: Janne Kiršakmen 4 rubl. 74 kop., winna behts
 Ans 4 r. 74 k., dehts Girih 6 r. 49 k., Mathies Janne Bribnkaln 20 r. 63 k. Friš Ehtge
 Sahle 20 r. 63 k., dehts Janne 7 r. 24 1/2 k. Eduard Strauss 2 r. 6 k. Ernst Mathies Ansberg
 4 r. 12 k. — Pee Ahrlawas-Swes pagasta peederrigi: Karl Kirš 16 r. 24 k. Janne
 Ansberg 7 r. 33 k. — Pee Ahrlawas-Limbuschu pagasta peederrigi: Carl Kiršjahn
 Brennfohn Nr. 44 k. — Janne Girih Grünthal 7 r. 60 k. Friedrich Freymann 13 r. 44 k., dehts
 Gustav 9 r. 44 k., dehts Janne 12 r. 44 k. Mikkel Ulrich Wittenberg 12 r. 94 k. Ernst Ernst
 Wittenberg 8 r. 24 k. Johann Friedrich Jacobfohn 17 r. 44 k. — Pee Ahrlawas-Pobuschu
 pagasta peederrigi: Ernst Friš Osienberg 13 r. 84 k. Indrit Drowneel 8 r. 44 k. Peter
 Mikkelstein 8 r. 24 k. Ans Nihel 8 r. 64 k. — Pee Ahrlawas-Poperwahles pagasta
 peederrigi: Kiršjahn Thalberg 18 r. 89 1/2 k., dehts Gottfried 18 r. 89 1/2 k. Ewald Dierich
 Kruhning 18 r. 79 k. Kristap Dierich Kruhning 14 r. 45 k. Janne Pistorford 8 r. 24 k.
 Janne Daril Mesewsky 2 r. 6 k. Girih Sufarau 14 r. 29 k. Karl Girih Brede 8 r. 24 k.
 Thom Kiršjahn Ernslein 3 r. 50 k. — Pee Ahrlawas-Sesklantes pagasta peederrigi:
 Karl Peter Peterfohn 5 r. 20 k. Peter Bertul Petrus 4 r. 12 k. Janne Girih Jacobfohn 19 r.
 94 k. Karl Friš Petrus 13 r. 44 k. — Pee Ahrlawas-Popragges pagasta peeder-
 rigis: Janne Friš Doffing 8 r. 24 k. — Pee Ahrlawas-Punien pagasta peederrigi:
 Karl Meijer 8 r. 89 k. Friš Janne Dierichdehts 9 r. 29 k. Girih Janne Behring 8 r. 89 k.,
 dehts Friš 4 r. 12 k. Kristap Grünberg 2 r. 6 k. Ernst Schreitmann 8 r. 24 k. Friš Ans
 Grünthal 4 r. 12 k., dehts Andreij 2 r. 6 k. — Pee Ahrlawas-Sašmadces pagasta pee-
 derrigi: Girih Friš Grünfeldt 6 r. 18 k. Mathies Eopl. Siner 4 r. Karl Kirš. Nuhmneel 8 r.
 24 k. Dierich Janne Grünberg 14 r. 44 k., dehts Ernst 14 r. 44 k., dehts Gottfried 5 r. 16 k.
 Kirš Pinka 9 r. 29 k. Karl Infath. Nuhmneel 14 r. 36 k. Kirš Ans Behring 4 r. 74 k.
 Ewald Andšje Behring 18 r. 78 k. — Pee Ahrlawas-Lingeres pagasta peederrigi:
 Jeannot Girih Heimberg 13 r. 4 k. Gottfried Ote Glaser 4 r. 74 k. Friš Jurre Wensberg
 19 r. 96 k. Friš Janne Ohfoling 13 r. 4 k. Friš Kiršjahn Meijer 8 r. 4 k. Kristap Ulrich
 Grünfeldt 17 r. 84 k. Janne Krist Friedenberg 17 r. 24 k. Indrit Dieb. Engelberg. 4 r. 12 k.
 Ernst Ans Friedenberg 26 r. 34 k. Peter Ewald Drowi 4 r. 74 k. — Pee Ahrlawas-Lunzes
 pagasta peederrigi: Ernst Fridde Herrmann 8 r. 24 k. Kirš Janne Unbedacht 2 r. 24 k.
 Kirš Kruhberg 12 r. 24 k.

Wiffas pilsehtu, pagastu un muischu polizejas tohp luhgtas, ausham minnetus pagasta-
 lohjelus, tad winu uštahdih newarretu, ka tohs usdohtus parradus aismalstajuschy buhtu, ne
 par wiffam winaus ligati wates nepectureht, bet tohs paschus, ja waitabšgs, bes lahbas pretti-
 runnaschanas par arzejanteem pee schijs pagasta-waldischanas pefuhtih list.
 Ahrlawas pagasta-waldischana tanni 14. August 1868. 2

Pagasta wezzataš A. Graffmann. — Koch, pagasta sčihw.

La wezzata, jaw wairat tā 75 gaddus pasahwedama wahju tehrauda-, miffina- un musihla-
 rihtu bohde pee rahtuschā us suhra, fur ar melieem bohfiabeem us mudra ussčifihst:

J. Bürgermeister,

darra schē sinnamu, ka winna atkal no jauna
 dabuhuse pefuhtitas: labbalahs englischu lak-
 tas, šperakhus un fkruchwihliskus un tohs pehz
 notalischanas ar Englandeschu sabritantu ar
 apgalwoščanu us gadda lairu pahdrohd, tā tā
 arri pleščas, ahmuras, sčihmestis un wihles
 no wiffadahm fortehni. Teel arri wehl sinams,
 tā schi bohde sawu prezu krahjumu arri apgab-

dajuse ar wiffahm waitadšigam leetahm, kas schlessereem taisamas, tā tā ar wiffabeem mupat tā
 aiskelletem musihla-rihtem, kas jaur to ihpafct peedahwajamas, ka winaus Salschu semmē buh-
 dams patš ejmu ismeklehtis, tā wijohles, armonikas, trunnetes, monofoni, klarinetes, flehtes, gi-
 tarres, basuhnes un wiffadu strumentu sčihgas. Bens lehts, apdeenschana labba.

Behterburgas Abr-Nihgā pee leelo pumpt par
 pilsehtas zennu labbus Behterburgas rubšus
 pahrohd fohpmannis **M. C. Schulz.** 3

5 rub. pateizibas algas
 dabuhš ismalstas Behtsu-muischā, Šaumpilles
 draudse, tas, kas no turenēs aiskrehtuschu jattis-
 funni melldruhā spahwā, atkal atpaktal amwed.
 Šuns „Fleitz“ wahrdā. 3

M. Th. Thiefs,

Englischu magašihne, Nihgā

irr dabuhjamas aitu-schekeres preesch willu jirp-
 schanu, willas-tahstuwes, ispuščloti un ismah-
 leti wahrami-trauti, kappar tehj- un sčihmes-kattis.

Difku-muischā, Balmeeras kreisē,
 tiks tai 26. un 27. September
 atkal tirgus noturrehts. 2

Wirmeneš jeb ohtredenā schinni meh-
 nešt irr weena seščas-grahmatina, šalkā
 šalkto wahšā (šcherkaniga) pasuduše. Uwad-
 bejs, preesch kam schi grabmata nemaj neber,
 teel luhgts to nodohi pret 3 rubl. pateizibas al-
 gas fur, fur scho lappu šawemni.

Tai nalki no 22. us 23. August irr trohna
 Baldohnes muischas Gallie mahjas šaimneekam
 dšiktana lehwe nošagia. Lohps bij no wibeja
 leeluma, 7 gaddu wezs, ar baltu peeri, balteem
 šareem un tahdu paschu ašti. Kas pahr scho
 jahšibu flahru sinau warr doht, tam peeltah-
 jigu algu trohna Baldohnes-muischā apfohla is-
 malstah.

Prinzis wai falleja-sellis?

I.

Prubfchu prinzis Ludwikis bij flaisks jaunellis, baggatigi pufchtohts ar garra un meefas dahwanahm. Sirds winnam us to neffahs, warrenus darbus isdarricht sawai tantai un sawai tehwsemmei par labbu. Ludwikis ihpafchi bij stiprs un weizigs karra-wad-dons. Prubfchu semmes kehniensch, Ludwika tuws raddineeks, 1802 meera derribu bij zehlis ar Frantfcheem, Sibnewilles pilssehtâ. Gan Ludwikis tam stipri pretti bij turrejees, ar wiffu spehku kehniaw luhgdams, lai nezektoht wis meeru, bet sohbinu prett Franzijas toreiseju pirmo konsuli Bonaparte. Bet kehniensch Ludwika padohmu nebij peenehmis un dedfigam padohma bewejam pawehlejis, lai apmet-totees us dshwi Magdeburgas pilssehtâ, fur tas karra pulks bij eefohrtelchts, to Ludwikis kommandeereja.

Tâ, Magdeburgâ printfcham bij kluffa dshwe un — garfch laiks. Winsch labpraht karralaukâ brih-numus buhtu padarrijis un nu winnam deenu no denas bij jadsihwo bes kautahda ihsta darba. To karrawihrus munstureht jau bija apnizzis un to arri par wehrtigu darbu neturreja.

Tomehr weena eepreezinafchana printfcham bija, zaur to neretti sawu firdi atweeglinaja. Winsch klaweeri spehleja un winsch to spehleja kâ meistars.

Lohgi bij wakkâ un kluffâ eelâ leels pulks garrameedamu pilssehtneeku bij apstahjees un ar preeku klau-fija, kâ prinzis spehleja.

To pilssehtneeki wiffi prinzi mihloja. Winni preezajahs, tad Ludwikis us eelu parahdijahs un apbrihnoja wiina stalto augumu un wiina skaissto waigu ar uggunigi un tal laipnigi spihdedamahm azzim. Wiffa Magdeburga prinzi mihloja, saldati tif labb' kâ birgeri. Gan Ludwikis bij traktalis un ar saweem draugeem un wirfneekeem ehmigus stikkus isdarrija. Bet Magdeburgeefchi katru reis bij gat-tawi, wiinu aifbildinabt.

Par to jau newarroht brihuitees, tâ winni faz-zija, kâ tahds skaissts un augsts un mihfch lungs, kâ Ludwikis, nedshwojohit it kâ zits birgeris.

Un kurfch zits augftmannis gan ar prinzi effohit lihdsinajams? Winsch prett katru effohit laipnigs. Winsch ar praftu saldatu un birgeri tapat runnajohit kâ ar augsteem wirfneekeem. Winsch katru pilsseht-neeku mihligi apfweizinjohit. Winsch nabbageem dandj dohdohit un katram palihdsjohit, kas no wiina ko prafoht.

Tâ winni runnaja, Magdeburgas eedshiwotaji. Un winni arri nemelloja. Ludwikis teefcham bij tahds, kâ katrs to mihloja.

Bet prinzis fehlojahs: „Mannim nau nekahdas zerribas. Mahsch kâ tuffneffis mannahm azzim rah-dahs. Gan esmu prohwejis, sawu dshwes zetu

ar puffedim apfaisht, bet mannim nau ihbewees. Wifs tif ween irr fapnis. Mihlestiba irr fapnis un laime irr fapnis. Un tomehr wehl esmu tif jauns. Un tomehr jau esmu tif wezs, kâ firmgal-wis, kam wairs nau nekahdas zerribas!“

Mhtri winsch pazehlahs us sawahm kahjahm un faz-zija: „Es sawus wirfneekeus luhgfschu us wakkari-nahm! Dserfim, spehlesim, preezafimees! Wehl esmu jauns! Wehl preekus mahku baudiht! Ja karra laukâ gohdu newarru pelniht, tad sawu galwu frohneschu ar puffedim! Ja wihrus ar sohbinu newarru pahrewahreht, tad feeweefchu firdis pahrewahreschu ar mih-lestibu. Swehtkus fwinneschu, fchodeen, riht', deenu no deenas!“

Wehl tannî paschâ wakkara generalis prinzis Lud-wikis saweem wirfneekeem staltus swehtkus dewa. Weefi dshera un gawileja un dseedaja un smehja wiffu zauru nakti.

Bet ohtrs wakkars bij wehl skaisstas. Prinzis swehtija halli, fur wiffu pilssehtu luhdja. Wirf-neeku mundeerinsch spihdeja, bet jautaf' wehl spih-deja skaissto preileau azzis. Un wiffi preezajahs un wiffi printfcham pateiza.

Bet preeks isjudda kâ duhmi. Un attal prinzis fehdeja sawâ weentuka istabâ un ar melnahm doh-mahm kahwahs. Un attal saldatu munsture-fchanas darbs winnam isstikkahs reebigs un nepa-neffams. Un attal dshiwiba winnam israhdijahs kâ tuffneffis.

„Al kaut es buhtu ammatneeka sellis, kas ar pauniau us mugguru pa pasauli staiga! Kaut tif ween kahdas neddetas es warretu fwabbads buht, fwabbads no wiffieem fcheem spihdedameem neekeem. Schee neeki mannu dwehfeli nokahwufchi. Kur list wiffu sawu spehku un dshiwibas preeku? Al kaut jel es buhtu ammatneeka sellis! Un kapehz tad ne-esmu ammatneeka sellis? kapehz? Tapehz kâ nedrihtstu!“

Mhra pa eelu kluffums walbija un weentuliba. Prin-zis peegahja pee lohga un us saldatu skattija, kas wiina mahjas preekschâ wakti stahweja. Prinzis jauno saldatu labbi pasinna un atfaharta, kâ wiina azzis aif raudafchanas bij farkanas.

„Wai effi waudajis, Fahni?“ tâ prinzis saldatam praftija.

Salbats listta plinti pee kahjas un paliffa stah-woht preeksch walleja lohga.

„Nu fall' mannim taf, kam tahds nosfummis effi? Tu jau taf zittfahrt weenmeh'r biji lustigs!“

„Schehligs printfcha lungs“ — tâ salbats — „firds mannim fahp, bet es nemahku isteikt sawas behdas.“

„Sall' ween, Fahni! Wai warrbuht tewim par-radu nau? Parrads sinnams nau brahlis.“

„Parradu! Lai Deews farg', tad jau tehws manni noleetatu!“ tâ salbats isbihjees isfauzjahs. „Parradu mannim nau. Un to tad arri kapteina lungs fazzitu?“

„Tawa taisniba“ — tà prinzis pasmeedamees — „to biju aismirsis. Bet fas tab tew' kait? Wai lihgawina zittam peekebrusees? Uhu! nu laikam buhschu trappijis. Tu jau gluschi bahls palizzis.“

„Ja gan tà teescham irr, Klährite no mannim nefo wairs negribb sinnabt.“

„Wai Klährite jauna un flaissta?“ tà prinzis praffija.

„Sinnams, wezzu ragganu es jau nemihlotu. Un flaissta wiina arri irr, flaisstala ne là wiffas preilenes un wiffi wihreeschi tai pallat skreen, bet wiina no neweena nefo negribb sinnabt. La irr weena prettiga, spihliga meita. Bet prett mannim wiina arween bij laipniga un mihliga un muhsu abbeju wezzaki nolikkuschi, ka mums buhschoht apprezzetees, tik là no deenesta buhschu wakkä. Mums Brubscheem gan katram jadeene, bet kahdus gaddus ween. Mans tehws Burgas pilsehtä irr par befferi. Mannim nu buhschoht par meistaru palikt un tad Klähriti apprezzeht.“

„Nu, un kam tad tà nenotils?“ tà prinzis praffija.

„Tapeh, ka Klährite negribb!“ tà saldats no flummis isfanzahs — „Wina mannim grahmata rakstijusi, ka ta wehl negribboht laulibä eedohtees un ka mehs abbi lohpa arri nema nepassejoh. Al, là firds mannim fahp! Bet, à rè, tur kapteins nah!“

Saldats plinti pazehlis atkal fawu nolikko waktts zekku staigaja. Bet tad kapteins bij aigahjis un eela atkal bij tukfcha, tad prinzis Sahni atkal aizijnaja pee lohga.

„Tad tawai lihgawinai Klährite wahrda un wai wiina irr flaissta?“

„Til flaissta, là neweena zitta meita pasaulé!“ tà Sahnis nodeewajahs — „un es arri netizzu, ka kautlahds wihrs pasaulé to leegfees!“ tà saldats fazzija.

„Wai Klährites grahmata tewim keschä?“

„Sinnams!“ tà saldats — „tè wiina irr, pee paschas firds. Bet al, ta durr là nafs.“

Saldats isnehma grahmata un printscham padewa.

„Es weenu schelastibu no Sums luhgtohs, zeenigs printscha kungs, ka Suhls mannim to grahmata preefschä lassitu. Es lassifchanu ne-esmu eemahzijeess. Gan underoffizeers mannim preefschä lassijis, bet fas sinn, wai wiinam nau wihlees.“

Prinzis panehma grahmata un lassija tà:

„Klauf, Sahni, mannim tew' kas jafalka. Taws tehws un mans tehws mannim fazzijusch, ka mums abbeem buhschoht apprezzetees. Bet muhs winni nau praffijusch un tu manni arri nau praffijis, wai tewim arri labprahnt par feewu gribbu palikt. Un nu tewim bes tawas praffifchanas falku, ka tewi gan no wiffas firds mihlotu, bet là brahl. Un tas jau arri zittadi newarr buht. To mehs jau lohpa effam auguschi un weens ohtro pasihstam, kamehr dshwojam. Bet, wai sinni, Sahniht, ar prezzeschanohs irr weena fawada leeta un mannim leefahs,

ka firds uf tam mannim wehl neeffahs. Es gai-dischu, kamehr tas nahls, pee ka eet mannim labhs prahts buhs. Tu tas ne-ffi wis. Neenem to par faunu un paturr mihlu arri uf preefschu

tawu draubeni un mahsu
Klährite Kehmans.

„Underoffizeers taf riktigi lassijis,“ tà saldats wai-deja, affaras noschahwedams.

„Wai sinni, Sahni“ — tà prinzis — „tawa Klährite mannim gauschi patihl. Tas teescham irr weens kreetns meitens!“

„Sinnams“ — tà saldats — „un tapeh, arri labprahnt nema negribbu tizzeht, ka no mannis gribb schirtees. Kaut ween Suhls, zeenigs printscha kungs, wiina weenu paschu reis buhtu redsejusch, tad Suhls labbi saprastu, zil nelaimigs esmu.“

„Nu, kas sinn, wai kahdureis wiina nedabbuschu redseht“ — tà prinzis pasmeedamees un dohmigs fazzija — „Es gan teescham labprahnt scho Klähriti dabbutu pasihl. Burgas pilsehtä wiina dshwojoh?“

„Ja, gan! Burgas pilsehtä. Wina tehws irr kallejs un mans tehws befferis. Muhsu mahjas weena ohtrai irr lihbsas un dahrsä, behrni buhdami, il no deenas lohpa effam spehlejusch.“

Saldats ais firdsfahpehm tabkal' nejoudaja runnabt un plinti panehmis atkal fawu waktts zekku staigaja.

Bet prinzis pats pee femis tà fazzija: „Rad es scho Klähriti redsetu, tad warrbuht atkal spirgats paliktu. Nudde, es eechu pee wiinas!“

Jau ohtra deenä wiffa Magdeburga brihniyahs par to sinu, ka prinzis Ludwikis effoh suddis. Bitti fazzija, ka prinzis uf galwas pilsehtu, uf Berlini, aifreisojis. Bitti stabstija, ka uf Umburgu gabjis. Bitti atkal zittadi.

Palkawneels to sinu dewa, ka prinzis ar kehnina kauschanu uf kahdahn neddetahm effoh aifreisojis. Bet uf kurreen, to prinzis ne-effoh fazzijis.

4 deenas no weetas Magdeburgeeschi par zittu nefo nerunnaja, tà par printscha aifreisofchanu.

II.

Klehmana meistara smehde Burgas pissehntä kreetni tikka strahdachts. Pats meistars pee darba bij pirmais un jekkeem ar labbu preefsch-sihmi preefschä spihdeja.

No smehdes uf dahru warreja flattitees. Te semm kupla kastanjes lohka uf benka sehdeja flaissta Klährite, meistara weeniga meitenite un puppas laustija. Wina ar smehdes trohlfni jau no behrna gaddeem tà bija apraddusi, ka wiffam lehrumam par spihntu preezigi dseedaja là lagsdigallas.

Peepesch wiina zeeta kluffu un brihndamees uf dahru durwim flattijahs. Te jauns wihrs stahweja, là wanderfellis apgehrbts, no stalta auguma un ar flaitu waigu. Uzzis wiinam bija til spihdoschas, ka Klähritei littahs, itt là winsch warretu eeffattitees ditti, ditti, meitenites firdi eeffschä. Smeschi-

neefs bij apstahjees un'aplahrt skattijahs, itt tã kahdu mekledams.

Alähritti redsedams wiansch tai ahtreem fohytem tumojahs un fazzija: „Zuhs laikam buhseet ta Alährite? Wai nau teefa?“

(As preeksch wehl.)

Laupitaji.

I.

Agraf' laupitaji atraddahs wiffur Giropã, bet nu, flawehts Deews! laupitaju fugga Giropã stipri nihlufi. Tomehr wehl 3 semmes irr Giropã, kurrãs laupitajus atrohð: Greeku semme, Italija un Ungarija.

Pee mums Widsemme deemschehl sagtu gan ne-truhft, bet par laupitajeem, kas ar warru panemm, pehz ko kahro, jau no fenn laikeem Widsemme wairs ne-effam dstrdejufchi.

Wezzõs laikõs stinams laupifchana Widsemme bij eerafta leeta. Bet kamehr Widsemme peederr Kreewu Keisaram, tamehr drohscha dshwe muhsu teh-wijã zehlupees.

Tomehr wehl isgahjufcha gaddu fimtena gallã Widsemme wehl dstrd par laupifchanas darbeem. Gaujenes basnizas skappi atrohðahs weena pawehleschana, ko Wallas teefa islaidufi. Schi Wallas teefa laikam ta patte buhs bijufe, kas taggad bruggu teefa. Schi Wallas teefa isfluddina tã:

„Weena laupitaju beedriba no 12 Kreewu sahgereem un plotnikeem tanni nakti no 28ta lihð 29tam Oktobrim tam Bodssem faimineekam Drulle wiãna zeemata usbrullufi, to stipri sittufi un tam panehmufi 15 dahiderus tihã nauda, 2 semneeku pufschwahrkus, 2 leelus jaunus schwahrkus, 1 pohdu tauku, willanas sekkes, zindus un wehl daschas zit-tas leetas.

Wallas teefa to sinnamu darra un iffatram peefohðina, lai usmannigs irr us teem Kreewu darbinneekeem, kas taggad us mahju eet.“

Walfã, 10. Nowembri 1794.

Tiesenhäusen, teefas peefehdetajs

To warr dohmah, ka schi nau ta weeniga laupifchana bijufi, kas toreis notiffufi un ka toreis tee laupitaji neween no Kreeweem, bet sinams täpat arri no zitteem laudim bijufchi. Tahdas breefmas, paldees Deewam, taggad pawiffam issuddufchas.

Ungarija turpretti laupifchana wehl pilnã seedeschanã. Par apstiprinafchanu tã tahðus notiffumus stahstifchu:

Weenam Ungarijas leellungam Schajers wahrðã irr weefis. Schajers weefam stahsta, ka ar weenu laupitaju wirfneeku funtrakti taifjis, ka neweens no wiãneem Schajera gannamus pulkus neaisteekoht un ka laupitaji arri Schajera lohpus prett zitteem laupitajeem fargajoht, par ko Schajers laupitaju wirfneekam ifgadd' maffajoht, nolittu aitu skaitli,

taufus, kweefchus, maifi, bisfahles un arri drufku naudas. Bet nu tomehr wiãnam 8 tee wiffskaitstee wehrfchi effoht nolaupti.

Tas bija ap seemas = swehtkeem, kurrã laikã laupitaju wirfneeks to maffu no muifschneekem mehðsa fanemt. Weefis dadeht Schajeram padohmu dewa, lai to laupitaju, kad nahfoht pehz maffas, ferroht un teefai nodohdoht.

Bet Schajers atbildeja, ka lai Deews wiãnu no ta pafargajoht. To ja to darrifchoht, tad laupitaji wiãnam muifschu eedesfinafchoht.

Wehl tanni paschã wallarã fullaimis lungam sinnu dewa, ka laupitaju beedribas preekschneeks Dombi luhfoht, lai lungs nahfoht faines istabã ar wiãnu runnatu.

Kad fungi faines istabã eenahza, tad Dombi tohs apfweizinaja, zeppuri no galwas un piypi no muttes nemdams. Wiãnam bij aitu kaschoks muggurã un plattas audekka biffes. Ahdas pohstã 2 pistoles spihdeja. Labbã rohkã turreja sawu fokofchu, tas irr garra nuhja ar zirwi par kaktu.

„Nebihstees wis, Dombi,“ — tã Schajers fazzija — „schis lungs nau nefahðs teefakungs, bet mans draugs un zeeminsch.“

Bet draugam Schajers fazzija: „Keds, tã tas Dombi, par ko tewim esmu teizis, tas wihrs, kas sawu wahrdu neturr. Wiansch apnehmees, mannus wehrfchus fargah, un tomehr tohs lizzis laupiht. Wai sinni, Dombi, ka mannim labs prahts buhtu, tewim 50 litt usskaitiht? Wan tu to buhtu pelnijis!“

„Zuhs sawus wehrfchus atkal dabbuseet rohkã,“ — tã Dombi itt meerigs atbildeja. „Ne mehß, bet zitti laupitaji tohs aifdsinnufchi. Wai tad mehß wiffur us reis warram buht? Mums bij jadabbu rohkã Zuhsu schwagera, ta grahfa Beleznai wehrfchi kas arri bij aifdsiht. Nur Zuhsu wehrfchi, to jau sinnam. Wehl preeksch jauna gadda Jums tohs rohkã gahðafim. Tã mans gohdawahrðs.“

„Schoreis wehl tewim tizzefchu,“ — tã Schajers — „ja mannim tohs wehrfchus us jauno gaddu atgahðafi, tad tewim 2 taukas aitas dohschu. Ko wehl gribbi?“

Dombi kaffijahs aif aufim, bet neko nefazzija.

„Zuhs taf atkal no mannim nefa nepraffiseet?“ tã Schajers — sawu gadda maffu taf jau effat dabbujufchi“

„Wan to effam dabbujufchi“ — tã Dombi — „bet Zuhsu schwahgeris mums parradã palizzis un tabeht mums taggad leels truhfums.“

„Wan wehlat' dabbuseet, kas Jums nahkãhs no grahfa!“ tã Schajers.

„Sinname, ka ar laiku dabbufim,“ — tã Dombi — „bet ko tas mums taggad lihðs? Mums taggad arr' jadshwo.“

„Un tad Zuhsu gribbat, ka man' buhschoht Jums palibðseht?“ tã Schajers.

„Jums, lungs, jau taf truhfuma nau,“ — tã

Dombi — „Zuhs taf mums neliffet baddâ mirt.“
 „Bet ja nu farvus wehrschus atpaktat nedab-
 buju?“ të Schajers. —

„Tizzat drohfschi, ka preefsch jauna gadda wehr-
 fchi Zums rohka buhs!“ të Dombi.

„Wai drohfschi uf to warru patantees?“ të Scha-
 jers. —

„Es wiffu muhschu uhdeni gribbu dsert, ja farvu
 wahrdu nepeepildifschu!“ — të Dombi — „nu taf
 laikam tizzefet?“ —

„Nu labbi!“ — të Schajers — „Zuhs no
 faimineezes dabbuseet taurus un wihna muzzinu.“ —

„Un wai bissfables nemas nedohfeet?“ të Dombi.

„Nu labbi,“ — të Schajers — „arri biss-
 fables dabbusi, 2 mahzinas. Sa mannim wehr-
 schus rohka gabdajat, tad wehl wairaf' bissfachtu
 dabbuseet. Arri labbu plinti tewim dohschu.“

Dombi atwaddijahs un teescham farvu wahrdu
 pilbija. Jan pehz 5 deenahm tee wehrfchi bij Scha-
 jera fuhti. Dombi ar farwejeem tohs teem swe-
 scheem laupitajeem bij atnehmis.

Wai ta nau behdiga un nedrohfscha dsihwe, kad
 ar laupitajeem funtraks jataifa un kad winneem
 dohschanas jadohd?

Berlines teefas preefschâ.

Weena deenestameita nahza pee teefas un farvu
 leelmahti apfuhdseja. Deenestameite, Anna wahrda,
 taifni nahza no wahjineeku mahjas, fur dakteri wah-
 jas azzis tai bij ahrstejuschi. Anne bij jaunina,
 18 gaddus wezza, un bahrenite. Tehws, ffohlmei-
 stars pa semmehm, meitinau labbi bij audfinajis un
 mahzijas. Pehz tehwa mirschanas Anne gabja uf
 Berlina weetu melleht. Par nelaimi wiina deenestu
 dabbuja pee nifnas un fihstas L. leelmahtes.

Teefasgalda preefschâ aizinata Anne të stahstija:
 „Preefsch kahdeem 6 mehnescheem awises lassiju,
 ka L. leelmahtei istabas meitas wahjagohht. Es pee
 leelmahtes peeteizohs un wiina manni peenehma,
 leelidamees, ka mannim warren labba weeta teeloht.
 Lohne arri nebij smahdejama, 9 dahlberi par trim
 mehnescheem. Bet jau ohtra deenâ atfahrtu, zil
 leeliffi mannim wihlees. Maise un aisdars, fo
 mannim dewa, abbi bija til knappi, ka gandrihs
 baddâ bij jadsilwo. Kad wiffas farwas deenesta
 darrifchanas biju pabeigufi, tad mannim bij jafschuhj,
 fo gan labbi prohtu. Un mannim neween deenâ
 bij jafschuhj, bet lihds pufsnaktei un neween darba
 deenâs, bet arri paschâ fwehtdeenâ. Kad zaur tahdu
 leelu schuhfchanu azzis mannim palikka wahjas, tad
 leelmahtei par to finnu dewu un tai luhdsu,
 lai mannim atlaischohht to schuhfchanu. Leel-
 mahte atbildeja ar pliffi, fo mannim dewa, tur-
 klacht fazzidama, ka manni tuhliht isfihfchohht prohm,
 ja wehl reis til beskaunigi runnaschohht. Tâ tad ar-

ween jo prohjam schüü, lihds famehr azzis til nifni
 apfirga, ka mannim wahjineeku nammâ, palihgs un
 glahbschana bij jamefle. Leelmahte, ka pehzat tiffu
 dsirdejufi, mannim newis preefsch fewis, bet preefsch
 fwefscheem lungeem bij liffufi schuhht. No tahs
 naudas wiina mannim nedewa ne kapeifu, bet wiffu
 eebahsa farwâ keshâ.“

Tas awkchts, kas Annei teefas preefschâ aifstah-
 weja, pagebreja, lai leelmahte Annei pilnu lohni par
 3 mehnescheem ismaksajohht, lai tai isdohdohht to
 naudu, fo Anne ar schufchanu pelnijufi un lai arri
 maksajohht to naudu, kas wahjineeku nammâ Annes
 deht bija istehreta.

Par to leelmahte, kas patti arri klacht bija, kohht
 fadufmojahs us fazzija: „Ta irr weena beskauniga
 pagehreschana! Es farwai deenesta meitai darbu pehz
 patifschanas warru liff strahdacht, kad til ween . . .“

Të teefaskungs tai liffa kluffu zeest un fazzija:
 „Apfuhdseta, të nau brihw, tahdu walloodu bruhcheht
 prett awkachtu, itt të „beskauniga pagehreschana.“
 Luhdsat awkachtu lungu, lai Zums peedohd, zittadi
 tas drihs warr notiff, ka Zums zeetuma strahpe ja-
 zeefsch. Wai neleedsatees, ka farwai deenesta meitai
 par mas barribas effat dewufchi? Wai neleedsa-
 tees, ka tai preefsch fwefscheem lungeem effat schuhht
 liffufschas un prohti til leeliffi, ka meitinau azzis ap-
 firgufschas? Wai neleedsatees, ka to naudu preefsch
 schufchanas effat farnehmufschas un patturrejuschas?“

Leelmahte atbildeja, ka gan leedsotees.

„Tad fuhdsjetajai zaur leezineekeem farwa fuhds-
 schana ja-apstiprina.“ Tâ teefaskungs.

Tâ arri notiffa. Daschadi leezineeki tiffa preefschâ
 aizinati: deenesta meitas, kas agraf leelmahtei bij
 kalpojufschas; tee kungi, kas pee leelmahtes bija schuhht
 liffufchi; tee dakteri, kas Anni wahjineeku nammâ
 bij ahrstejuschi. Wiffi leezineeki të issazzija, ka Annei
 palikka taifniba un ka leelmahtei leels kauns tiffa.
 Kauns un — flahde, jo tai neween Annei dauds
 naudas bij jamakfa, bet arri teefai. Kâ melleja, të
 dabbuja.

Leelifchana.

Labs pulzinsch behrnu kohpâ spehleja un parunna-
 jahs. Stats leeltjahs ar farweem raddeem, zil wiini
 gudri un teizami.

Weena masa 5 gaddus wezza meitenite, gribbe-
 dama labbi isleelitees, teiza të: „Tas wifs nau ne-
 kas, fo Zuhs teizat. Bet mannim, mannim irr
 tehwa mahfa, ta wiffus farvus sohbus warr is-
 nemt laulâ un pehz patifschanas atfal eeliff eefschâ.
 To taf neweens no Zuhfu raddeem neproht!“

Atbildevams redaktehs A. Leitän.

No jensures atwehlehts.

Rihgâ, 12. September 1868.